

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สาระทักษะการเรียนรู้

(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารลำดับที่ 36/2555

เอกสารประกอบการใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย

1. หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. เอกสารสาระการเรียนรู้จำนวน 5 เล่ม ดังนี้
  - 2.1 สารทักษะการเรียนรู้
  - 2.2 สารความรู้พื้นฐาน
  - 2.3 สารการประกอบอาชีพ
  - 2.4 สารทักษะการดำเนินชีวิต
  - 2.5 สารการพัฒนาสังคม
3. เอกสารการดำเนินงานจำนวน 4 เล่ม ดังนี้
  - 3.1 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
  - 3.2 คู่มือการดำเนินงาน(การบริหารจัดการ แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนา
คุณภาพชีวิต (กพข.) การวัดและประเมินผลการเรียน
  - 3.3 แนวทางการเทียบโอนผลการเรียน
  - 3.4 แนวทางการจัดการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สาระทักษะการเรียนรู้

(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สาระทักษะการเรียนรู้

ISBN

เอกสารลำดับที่ 36/2555

พิมพ์ครั้งที่

จำนวนเล่ม

จัดทำต้นฉบับและเผยแพร่

กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

ถนนราชดำเนินกลาง แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 02-2822853

โทรสาร 02-2813732

พิมพ์ที่

ดํานํา

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2551 แทนหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกระบบตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นตามหลักปรัชญาและความเชื่อพื้นฐานในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ใหญ่มีการเรียนรู้และสั่งสมความรู้และประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ในปีงบประมาณ 2554 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนนโยบายทางการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันให้ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่ มั่งคั่งและมั่นคง เป็นบุคลากรที่มีวินัย เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมและจริยธรรม และมีจิตสำนึกรับผิดชอบตนเองและผู้อื่น สำนักงาน กศน.จึงได้พิจารณาทบทวนหลักการ จุดหมาย มาตรฐาน ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และเนื้อหาสาระมาตรฐาน ทั้ง 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ของหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้มีความสอดคล้องตอบสนองนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และปรับปรุงเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 6 เรื่อง คือ

1. เอกสารสาระทักษะการเรียนรู้
2. เอกสารสาระความรู้พื้นฐาน
3. เอกสารสาระการประกอบอาชีพ
4. เอกสารสาระทักษะการดำเนินชีวิต
5. เอกสารสาระการพัฒนาสังคม
6. แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ในการปรับปรุงเอกสารสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมทั้ง 5 สาระ และจัดทำแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร ข้าราชการบำนาญ ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ และครูจากสถานศึกษา รวมทั้งภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในแต่ละสาระการเรียนรู้ ได้ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ ทำให้เอกสารฉบับนี้มีความถูกต้อง สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สำนักงาน กศน. ขอขอบคุณในความร่วมมือของทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

(นายประเสริฐ บุญเรือง)

เลขาธิการ กศน.

พฤศจิกายน 2554

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
คำชี้แจง	
ทักษะการเรียนรู้.....	1
ผังมโนทัศน์	
ระดับประถมศึกษา.....	9
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	10
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	11
มาตรฐานการเรียนรู้ระดับและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง.....	12
รายวิชาบังคับ.....	23
คำอธิบายรายวิชาและรายละเอียดคำอธิบายรายวิชาบังคับ	
ระดับประถมศึกษา.....	25
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	38
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	48
ภาคผนวก.....	58
นิยามศัพท์.....	59
คณะผู้จัดทำ.....	60

คำชี้แจง

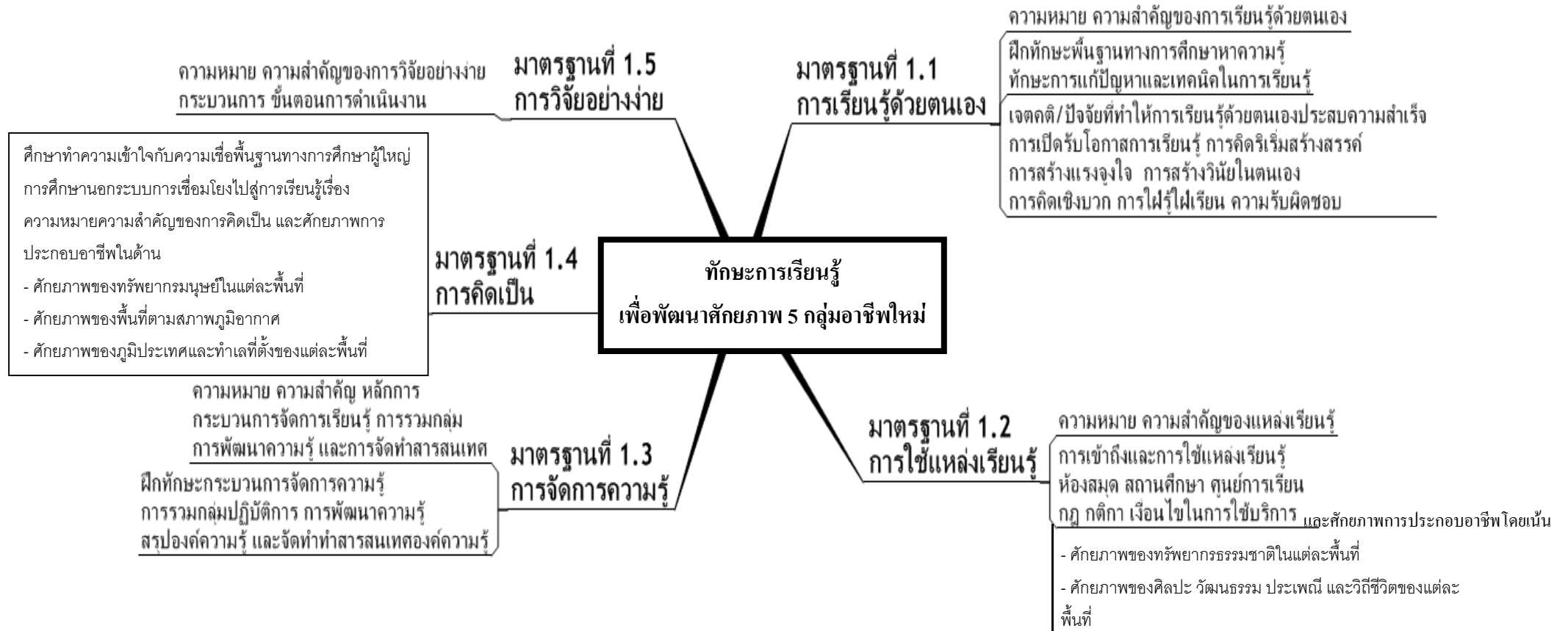
1. เอกสาร “สาระทักษะการเรียนรู้” ประกอบด้วยสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ผังมโนทัศน์ มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชาและรายละเอียดคำอธิบายรายวิชา
2. ให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นำไปพิจารณาประกอบการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
3. นำไปใช้จัดกระบวนการการเรียนรู้ให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละระดับการศึกษา และให้ผู้เรียนได้คุณภาพตามที่กำหนด
4. คำอธิบายรายวิชา จัดทำตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด โดยให้ครูและผู้เกี่ยวข้อง มีความเข้าใจ ขอบข่ายของรายวิชานั้น ๆ ดังนั้นในแต่ละคำอธิบายรายวิชาจึงมีการกำหนดชื่อรายวิชา สาระระดับ การศึกษา จำนวนชั่วโมง จำนวนหน่วยกิต การศึกษาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล
5. สาระทักษะการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 มาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้แหล่งเรียนรู้ การจัดการความรู้ การคิดเป็น และการวิจัยอย่างง่าย

ทักษะการเรียนรู้

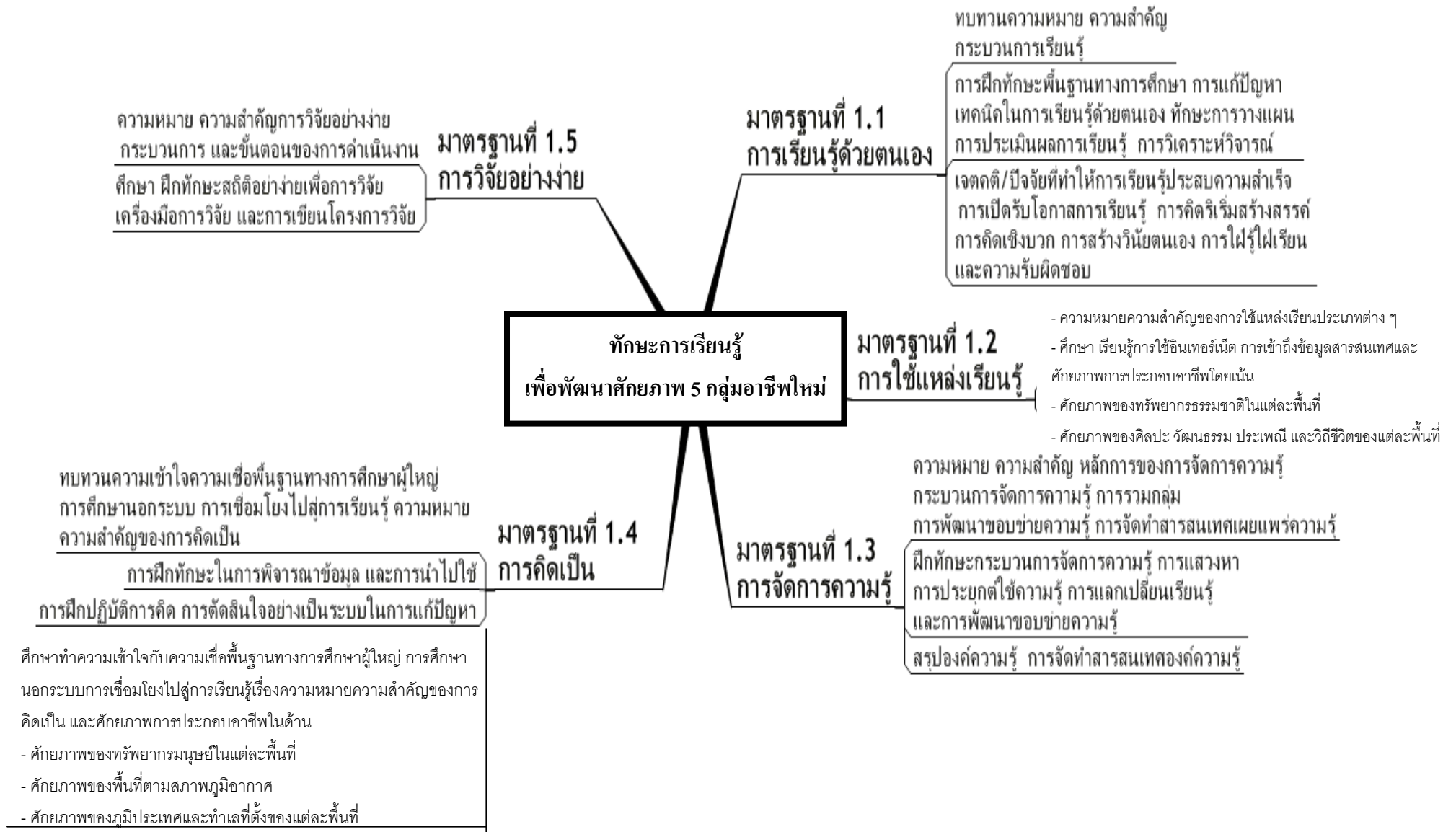
สาระทักษะการเรียนรู้ เป็นสาระเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้าน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้แหล่งเรียนรู้ การจัดการความรู้ การคิดเป็น และการวิจัยอย่างง่าย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมาย วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเองเข้าถึงและเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ จัดการความรู้ กระบวนการแก้ปัญหา และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการชี้นำตนเองในการเรียนรู้ *และการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับหลักการพื้นฐาน และการพัฒนา 5 ศักยภาพของพื้นที่ใน 5 กลุ่มอาชีพ คือ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ความคิดสร้างสรรค์ การอำนวยการ (การบริหารจัดการและบริการ) ตามยุทธศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการ ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต*

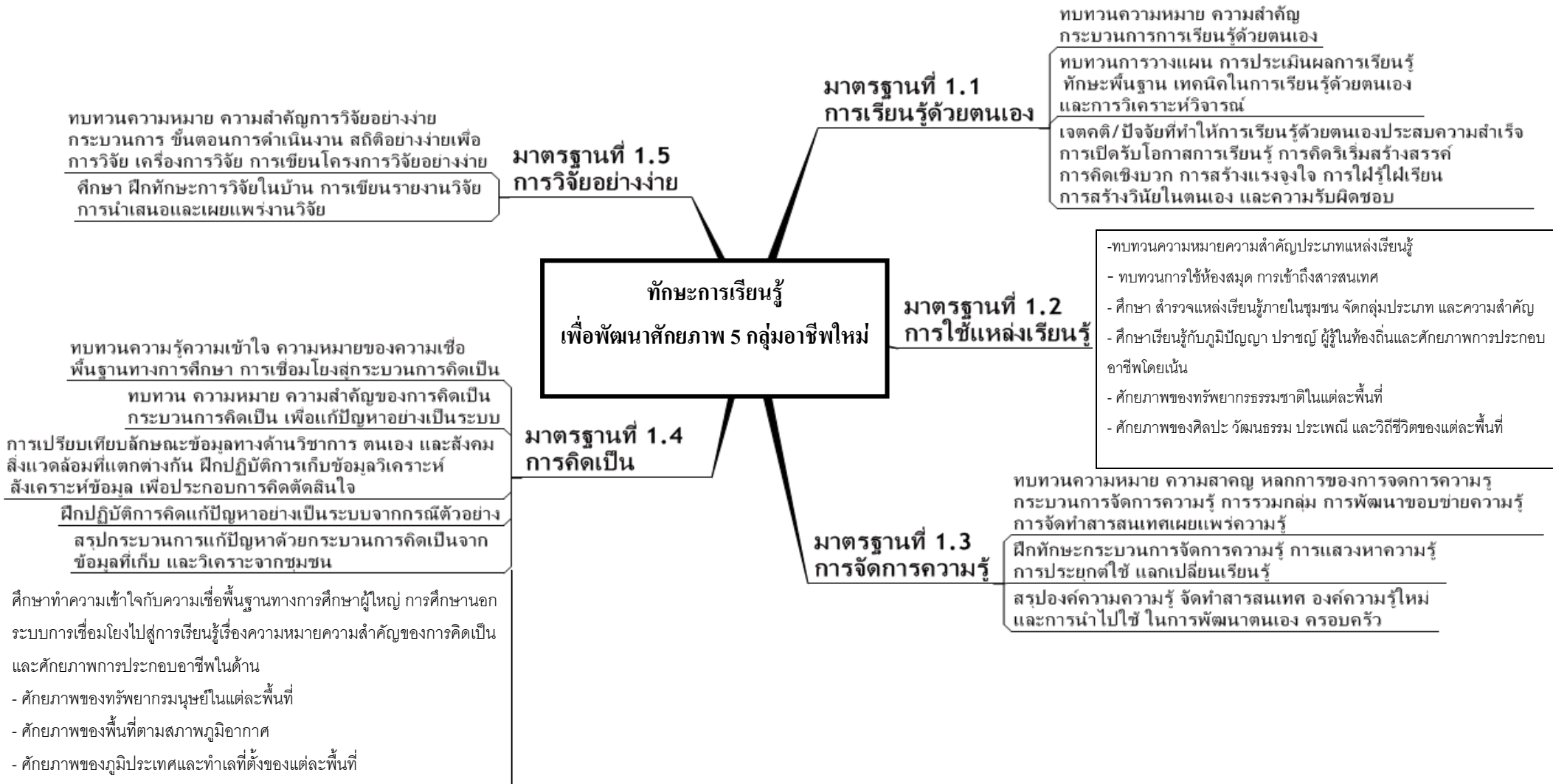
**ผังมโนทัศน์
ระดับประถมศึกษา**

**ผังมโนทัศน์
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น**

ผังมโนทัศน์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ

และ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

มาตรฐานที่1.1 มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ระดับประถมศึกษา		ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น		ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	1. อธิบายความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเองและวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 2. ปฏิบัติตนตามขั้นตอนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 3. เห็นคุณค่าของกิจกรรมการแสวงหาความรู้ 4. สามารถบอกหรือยกตัวอย่างอาชีพในกลุ่มอาชีพด้านการเกษตรกรรมอุตสาหกรรมอุตสาหกรรม	สามารถวิเคราะห์เห็นความสำคัญ และปฏิบัติการแสวงหาความรู้จากการอ่าน ฟัง และสรุปได้ถูกต้องตามหลักวิชาการ	1. สามารถวิเคราะห์ความรู้จากการอ่าน การฟัง การสังเกต และและสรุป ได้ถูกต้อง 2. สามารถจัดระบบการแสวงหาความรู้ให้กับตนเอง 3. ปฏิบัติตามขั้นตอนในการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับทักษะการอ่าน ทักษะการฟัง และทักษะการจดบันทึก 4. สามารถนำความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง 5 ศักยภาพของพื้นที่ และหลักการพื้นฐานตามยุทธศาสตร์2555 กระทรวงศึกษาธิการ ไปเพิ่มขีดความสามารถ	สามารถประมวลความรู้ทำงานบนฐานข้อมูล และมีความชำนาญในการอ่าน ฟัง จดบันทึก เป็นสารสนเทศอย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว	1. ประมวลความรู้ และสรุปเป็นสารสนเทศ 2. ทำงานบนฐานข้อมูลด้วยการแสวงหาความรู้จนเป็นลักษณะนิสัย 3. มีความชำนาญในทักษะการอ่าน ทักษะการฟังและทักษะการจดบันทึกอย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว 4. สามารถนำความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง 5 ศักยภาพของพื้นที่และหลักการพื้นฐานตามยุทธศาสตร์ตามกระทรวงศึกษาธิการ

ระดับประถมศึกษา		ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น		ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	มาตรฐาน การเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	มาตรฐาน การเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง
	พหุวัฒนธรรม ความคิด สร้างสรรค์ การบริหาร จัดการและการบริการ ที่สอดคล้องกับศักยภาพ ของพื้นที่ที่ตนเองอาศัย อยู่ได้		ประกอบอาชีพโดยเน้นที่ กลุ่มอาชีพใหม่ ให้แข่งขันได้ ในระดับท้องถิ่น		2555 ไปเพิ่มขีด ความสามารถการ ประกอบอาชีพโดยเน้นที่ กลุ่มอาชีพใหม่ ให้ แข่งขันได้ในตลาดสากล

มาตรฐานที่1.2มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการใช้แหล่งเรียนรู้

ระดับประถมศึกษา		ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น		ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	มาตรฐาน การเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	มาตรฐาน การเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง
รู้จัก เห็นคุณค่า และ ใช้แหล่งเรียนรู้ถูกต้อง	1. บอกประเภท คุณลักษณะของแหล่ง เรียนรู้ในชุมชน และ เลือกใช้แหล่งเรียนรู้ได้ ตามความเหมาะสม 2. ใช้แหล่งเรียนรู้อย่าง เห็นคุณค่า 3. ทำตามกฎ กติกา และ ขั้นตอนการใช้แหล่ง เรียนรู้ 4. สามารถบอกหรือ ยกตัวอย่างแหล่งเรียนรู้ เกี่ยวกับเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชย กรรม ความคิด สร้างสรรค์ การบริหาร	สามารถจำแนก จัดลำดับความสำคัญ และเลือกใช้ แหล่งเรียนรู้ ได้อย่างเหมาะสม	1. จำแนกความแตกต่างของ แหล่งเรียนรู้ และตัดสินใจ เลือกใช้แหล่งเรียนรู้ 2. เรียงลำดับความสำคัญของ แหล่งเรียนรู้ และจัดทำระบบ ในการใช้เรียนรู้ของตนเอง 3. สามารถปฏิบัติการใช้ แหล่งเรียนรู้ตามขั้นตอนได้ อย่างถูกต้อง 4. สามารถเลือกใช้แหล่ง เรียนรู้ด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชย กรรม ความคิดสร้างสรรค์ การบริหารจัดการและการ บริการ เกี่ยวกับอาชีพของ พื้นที่ที่ตนเองอาศัยอยู่ได้ตาม	สามารถวางแผนและ ใช้แหล่งเรียนรู้ ได้อย่างคล่องแคล่ว จนเป็นลักษณะนิสัย	1. วางแผนการใช้ แหล่งเรียนรู้ตามความ ต้องการจำเป็นของแต่ละ บุคคล 2. ใช้แหล่งเรียนรู้จาก เทคโนโลยีและ นวัตกรรมตามความ ต้องการจำเป็น 3. ใช้แหล่งเรียนรู้ อย่างคล่องแคล่วจน เป็นลักษณะนิสัย 4. สามารถวางแผน และเลือกใช้แหล่ง เรียนรู้เพื่อพัฒนา อาชีพของตนเองและ ท้องถิ่นได้อย่าง

ระดับประถมศึกษา		ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น		ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	มาตรฐาน การเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	มาตรฐาน การเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง
	จัดการและบริการ ของพื้นที่ที่ตนเองอาศัย อยู่ได้		ความต้องการ		รวดเร็วเหมาะสมกับ ความสามารถ เช่น การหาตำแหน่งงาน ว่างจากอินเทอร์เน็ต ฯลฯ

มาตรฐานที่1.3มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการจัดการความรู้

ระดับประถมศึกษา		ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น		ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
เข้าใจความหมาย กระบวนการชุมชนปฏิบัติการและทำตามกระบวนการจัดการความรู้ชุมชน	1. อธิบายความหมาย กระบวนการชุมชนปฏิบัติการ กำหนดขอบเขตความรู้จากความสามารถหลักของชุมชน และวิธีการยกระดับขอบเขตความรู้ให้สูงขึ้น 2. ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปผลการเรียนรู้ที่บ่งชี้ถึงคุณค่าของกระบวนการจัดการความรู้ 3. สามารถสังเกต และทำตามกระบวนการจัดการความรู้ชุมชน 4. สามารถนำกระบวนการจัดการความรู้ของชุมชนไปเลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองได้	สามารถจำแนกผลที่เกิดขึ้นจากขอบเขตความรู้ ตัดสินคุณค่า กำหนดแนวทางพัฒนา	1. วิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นของขอบเขตความรู้ ตัดสินคุณค่ากำหนดแนวทางพัฒนา 2. เห็นความสัมพันธ์ของกระบวนการจัดการความรู้กับการนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชน 3. ปฏิบัติตามกระบวนการจัดการความรู้ได้อย่างเป็นระบบ 4. สามารถนำกระบวนการจัดการความรู้ของชุมชนจำแนกอาชีพในด้านต่าง ๆ ของ ชุมชน คือเกษตรกรรม	สามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ นำไปสร้างสรรค์สังคมอุดมปัญญา	1. ออกแบบผลิตภัณฑ์ สร้างสูตร วัสดุ อุปกรณ์ความรู้ใหม่ของขอบเขตความรู้ 2. ประพจน์ตนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 3. สามารถจัดทำแผนที่ความคิดเกี่ยวกับอาชีพ ในด้านต่าง ๆ ของชุมชน เช่น เกษตรกรรม อุตสาหกรรม

ระดับประถมศึกษา		ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น		ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
			อุตสาหกรรม พินิจกรรม ความคิดสร้างสรรค์ การ บริหารจัดการ ได้อย่าง ถูกต้อง		พินิจกรรม ความคิดสร้างสรรค์ การบริหารจัดการ ได้อย่างถูกต้อง 4.สร้างสรรค์สังคม อุดมปัญญา

มาตรฐานที่ 1.4มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการคิดเป็น

ระดับประถมศึกษา		ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น		ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	มาตรฐาน การเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	มาตรฐาน การเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง
ความสามารถในการอธิบายปรัชญา คิดเป็น และทักษะ ในการใช้ กระบวนการคิดเป็น ในการแก้ปัญหา	1. อธิบาย และเชื่อมโยง ความเชื่อพื้นฐานทาง การศึกษาผู้ใหญ่/การศึกษา นอกระบบ สู่ปรัชญา คิดเป็น 2. เข้าใจความหมายและ ความสำคัญของปรัชญา คิดเป็น สามารถอธิบายถึง ขั้นตอนและกระบวนการ แก้ปัญหาของคนคิดเป็น	ความสามารถใน การศึกษา เลือกรสร จัดเก็บ และการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลทั้ง สามประการ และการใช้ เทคนิคในการฝึกทักษะ การคิดเป็น เพื่อใช้ ประกอบการตัดสินใจ แก้ปัญหา	1. อธิบายหรือทบทวน ปรัชญาคิดเป็นและลักษณะ ของข้อมูลด้านวิชาการ ตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม ที่จะนำมาวิเคราะห์และ สังเคราะห์เพื่อ ประกอบการคิด การตัดสินใจแก้ปัญหา 2. จำแนก เปรียบเทียบ ตรวจสอบข้อมูลด้าน วิชาการ ตนเอง สังคม	ความสามารถในการ ฝึกทักษะการคิดเป็นที่ ซับซ้อนเชื่อมโยงกับ คุณธรรม จริยธรรม ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญา คิดเป็นและสามารถระบุ ถึงปัญหาอุปสรรคการ พัฒนากระบวนการ คิดเป็น และการแก้ไข	1. อธิบายหรือทบทวน ปรัชญาคิดเป็น และการ ใช้ระบบข้อมูลทาง วิชาการ ตนเอง และสังคม สิ่งแวดล้อม มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อประกอบ กระบวนการคิด การ ตัดสินใจ ในการแก้ปัญหา 2. อธิบายและปฏิบัติการ ใช้เทคนิควิธีการฝึกทักษะ การคิดเป็นที่ซับซ้อนและ

มาตรฐานที่1.4มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการคิดเป็น(ต่อ)

ระดับประถมศึกษา		ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น		ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	มาตรฐาน การเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	มาตรฐาน การเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง
	3.เข้าใจลักษณะของข้อมูล ด้านวิชาการ ตนเอง และ สังคม สิ่งแวดล้อม และ สามารถเปรียบเทียบความ แตกต่างของข้อมูล ทั้งสามด้าน 4. เข้าใจและบอกได้ว่า หลักการ”คิดเป็น” และความ เชื่อพื้นฐานทางการศึกษา ผู้ใหญ่เป็นเรื่องที่สอดคล้อง กับ 5 ศักยภาพของพื้นที่ตาม ยุทธศาสตร์ ของ กระทรวงศึกษาธิการ 2555 ในการนำไปเพิ่มขีด ความสามารถการประกอบ		สิ่งแวดลอมที่จัดเก็บ และ ทักษะในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ทั้งสามด้าน เพื่อประกอบการตัดสินใจ แก้ปัญหา 3. ปฏิบัติตามเทคนิค กระบวนการคิดเป็น ประกอบการตัดสินใจ ได้อย่างเป็นระบบ 4. สามารถนำความรู้ ความ เข้าใจในเรื่อง 5 ศักยภาพ ของพื้นที่ และหลักการ พื้นฐานตามยุทธศาสตร์ ตามกระทรวงศึกษาธิการ		นำคุณธรรม จริยธรรม ที่ เกี่ยวข้องมาส่งเสริม กระบวนการคิดเป็นให้ มากขึ้น 3. อภิปราย ถกเถียงถึง ปัญหาและอุปสรรค ในการใช้กระบวนการ คิดเป็น ประกอบการ แก้ปัญหา 4. เชื่อมโยงปรัชญา คิดเป็น กระบวนการ เรียนรู้ การศึกษานอก ระบบ 5. บอกลักษณะของ คนคิดเป็น ได้อย่างน้อย

ระดับประถมศึกษา		ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น		ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	มาตรฐาน การเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	มาตรฐาน การเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง
	อาชีพโดยเน้น 5 กลุ่มอาชีพ ใหม่ในระดับท้องถิ่น		2555ไปเพิ่มขีด ความสามารถการประกอบ อาชีพโดยเน้นที่กลุ่มอาชีพ ใหม่ให้แข่งขันได้ใน ระดับชาติ		8 ประการ 6. สามารถนำความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง 5 ศักยภาพ ของพื้นที่และ หลักการพื้นฐานตาม ยุทธศาสตร์ตาม กระทรวงศึกษาธิการ 2555 ไปเพิ่มขีด ความสามารถ ประกอบอาชีพโดยเน้นที่ กลุ่มอาชีพใหม่ให้แข่งขัน ได้ในตลาดสากล

มาตรฐานที่1.5มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการวิจัยอย่างง่าย

ระดับประถมศึกษา		ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น		ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
เข้าใจความหมาย เห็นความสำคัญ และปฏิบัติการ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการหาความรู้ ความจริง	1. อธิบายความหมาย ความสำคัญ และขั้นตอนในการทำวิจัยอย่างง่าย ค้นหาความรู้ความจริง 2. เห็นความสำคัญของการ ค้นหาความรู้ ความจริง 3. ปฏิบัติการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการหาความรู้ความจริง	สามารถวิเคราะห์ปัญหา ความจำเป็น เห็นความสัมพันธ์ของ กระบวนการวิจัย กับการนำไปใช้ในชีวิต และดำเนินการวิจัย ทดลองตามขั้นตอน	1. ระบุปัญหา ความจำเป็น วัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่ คาดว่าจะได้รับการวิจัย และสืบค้นข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจ ในปัญหาการวิจัย รวมทั้งกำหนดวิธีการหา ความรู้ความจริง 2. เห็นความสัมพันธ์ของ กระบวนการวิจัยกับการ นำไปใช้ในชีวิต 3. ปฏิบัติการศึกษา ทดลอง รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปความรู้ความจริงตาม ขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง ชัดเจนเช่น การวิเคราะห์อาชีพ	สามารถวางแผน การวิจัย ดำเนินการ ตามแบบแผน อย่างถูกต้อง	1. ออกแบบการวิจัย เพื่อค้นหาความรู้ ความจริงที่ต้องการคำตอบ 2. ดำเนินการตามแบบแผนการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูล สรุป สาระสนเทศความรู้ ความจริงที่ต้องการ คำตอบ 3. ใช้กระบวนการวิจัย อย่างง่ายเพื่อเพิ่ม ศักยภาพและขีด ความสามารถในการ ประกอบอาชีพสร้าง รายได้ที่มีมั่นคง และ มั่นคง

รายวิชาบังคับ
สาระทักษะการเรียนรู้

มาตรฐานที่	ระดับการศึกษา	รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
1.1 1.2	ประถมศึกษา	ทร11001	ทักษะการเรียนรู้	5
1.3 1.4	มัธยมศึกษาตอนต้น	ทร21001	ทักษะการเรียนรู้	5
1.5	มัธยมศึกษาตอนปลาย	ทร31001	ทักษะการเรียนรู้	5

คำอธิบายรายวิชา
และ
รายละเอียดคำอธิบายรายวิชาบังคับ
ระดับประถมศึกษา

คำอธิบายรายวิชา11001 ทักษะการเรียนรู้จำนวน 5 หน่วยกิต ระดับประถมศึกษา

มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ

สาระทักษะการเรียนรู้ เป็นสาระเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้แหล่งเรียนรู้ การจัดการความรู้ การคิดเป็น และการวิจัยอย่างง่าย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมาย วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเองเข้าถึงและเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ จัดการความรู้ กระบวนการแก้ปัญหา และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการชี้นำตนเองในการเรียนรู้ **และการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับหลักการพื้นฐาน และการพัฒนา 5 ศักยภาพหลักของพื้นที่ใน 5 กลุ่มอาชีพใหม่ คือ กลุ่มอาชีพด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมพาณิชยกรรม ความคิดสร้างสรรค์ การบริหารจัดการเป็นการบริการ ตามยุทธศาสตร์ 2555 กระทรวงศึกษาธิการ ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนั้นสาระทักษะการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาจึงมีมาตรฐานการเรียนรู้ระดับดังนี้**

1. ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
2. รู้จัก เห็นคุณค่า และใช้แหล่งเรียนรู้ถูกต้อง
3. เข้าใจ ความหมาย กระบวนการชุมชน **และศักยภาพของชุมชน** ในการปฏิบัติการและทำตามกระบวนการจัดการความรู้ชุมชน ด้านอาชีพ**เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง และมั่นคง**
4. ความสามารถในการอธิบาย**กระบวนการคิดเป็น** และทักษะในการใช้กระบวนการคิดเป็นในการแก้ปัญหา**การเรียนรู้และการประกอบอาชีพ ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต**
5. เข้าใจความหมาย เห็นความสำคัญ และปฏิบัติการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการหาความรู้ ความจริง**ในการเรียนรู้และการประกอบอาชีพ**
6. เข้าใจความหมาย และเห็นความสำคัญของศักยภาพของพื้นที่ใน การเพิ่มขีดความสามารถของ**การประกอบอาชีพ 5 กลุ่มอาชีพใหม่**

ศึกษาและฝึกทักษะเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ความหมาย ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ฝึกทักษะพื้นฐานทางการศึกษาหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหาและเทคนิคในการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านการอ่าน การฟัง การสังเกต การจำ และการจดบันทึก

เจตคติ/ปัจจัย ที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบความสำเร็จ การเปิดรับโอกาสการเรียนรู้ การคิดริเริ่มและ

เรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างแรงจูงใจ การสร้างวินัยในตนเอง การคิดเชิงความคิดสร้างสรรค์ ความรักในการเรียน การใฝ่รู้ใฝ่เรียน และความรับผิดชอบ

2. การใช้แหล่งเรียนรู้

ศึกษาความหมาย ความสำคัญ ของแหล่งเรียนรู้ โดยทั่วไป เช่น กลุ่มบริการข้อมูลกลุ่ม ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ กลุ่มข้อมูลท้องถิ่น กลุ่มสื่อ กลุ่มสนทนาศึกษาสำรวจแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน จัดกลุ่ม ประเภท และความสำคัญศึกษาเรียนรู้กับภูมิปัญญา ปราชญ์ ผู้รู้ในท้องถิ่น

การเข้าถึงและเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดประชาชน สถานศึกษา และ ศูนย์การเรียนชุมชน (ศรช.) ศึกษาบทบาทหน้าที่และการบริการของแหล่งเรียนรู้ด้านต่าง ๆ กฎ กติกา เงื่อนไขต่าง ๆ ในการไปขอใช้บริการ ฝึกทักษะการใช้ข้อมูลสารสนเทศจากห้องสมุดประชาชนให้สอดคล้องกับความต้องการ ความจำเป็นเพื่อนำไปใช้ในการเรียนรู้ของตนเอง

3. การจัดการความรู้

ศึกษาความหมาย ความสำคัญ หลักการของการจัดการความรู้ กระบวนการจัดการความรู้ การรวมกลุ่มเพื่อต่อยอดความรู้ การพัฒนาขอบข่ายความรู้ของกลุ่ม การจัดทำสารสนเทศ เผยแพร่ความรู้

ฝึกทักษะกระบวนการจัดการความรู้ด้วยตนเองและด้วยการรวมกลุ่มปฏิบัติการ โดยการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ระบุความรู้ที่ต้องใช้ การแสวงหาความรู้ สรุปลองค์ความรู้ ประยุกต์ใช้ความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ การรวมกลุ่มปฏิบัติการเพื่อต่อยอดความรู้ การพัฒนาขอบข่ายความรู้ของกลุ่ม สรุปลองค์ความรู้ของกลุ่ม จัดทำสารสนเทศของค์ความรู้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว

4. การคิดเป็น

ศึกษาทำความเข้าใจกับความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่/การศึกษานอกระบบ และเชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้เรื่องความหมายและความสำคัญของการคิดเป็น โดยใช้ข้อมูลด้านวิชาการ ตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อมอย่างพอเพียง มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อกำหนดทางเลือกในการคิด การตัดสินใจ แก้ปัญหาที่เหมาะสมอย่างคนคิดเป็น ฝึกทักษะในการทำความเข้าใจในลักษณะของข้อมูลด้านวิชาการ ตนเอง และสังคม สิ่งแวดล้อม และฝึกการใช้ข้อมูลทั้ง 3 ด้าน ในการประกอบการคิดและการตัดสินใจแก้ปัญหาที่หลากหลายตามกระบวนการแก้ปัญหาอย่างคนคิดเป็น

5. การวิจัยอย่างง่าย

ศึกษา / ฝึกทักษะ ความหมาย ความสำคัญของ การวิจัยอย่างง่าย กระบวนการและขั้นตอนของการดำเนินงาน ได้แก่ การระบุ / กำหนดปัญหา ที่ต้องการหาความรู้ ความจริง หรือสิ่งต้องการพัฒนา การแสวงหาความรู้จากการศึกษาเอกสารผู้ทรงคุณวุฒิ ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งความรู้ต่างๆเพื่อกำหนดแนวคำตอบเบื้องต้นการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการ สอบถาม สัมภาษณ์ / สัมภาษณ์ / ทดลอง การนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาคำตอบที่ต้องการ การเขียนรายงานสรุปผล และการนำความรู้ไปปฏิบัติจริง

6 ทักษะการเรียนรู้ และศักยภาพหลักของพื้นที่ในการพัฒนาอาชีพ

ศึกษา วิเคราะห์ และประยุกต์ใช้ทักษะการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันใน 5 กลุ่มอาชีพใหม่ คือ กลุ่มอาชีพด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ความคิดสร้างสรรค์ การบริหารจัดการและการบริการ โดยคำนึงถึงศักยภาพหลักของพื้นที่ คือ ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติ ในแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพของภูมิประเทศ และทำเลที่ตั้งของแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่ และศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ควรจัดในลักษณะของการบูรณาการทักษะต่าง ๆ ไปพร้อมกับการสร้างสถานการณ์ในการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ เพื่อ 1) ฝึกให้ผู้เรียนได้กำหนดเป้าหมาย และวางแผนการเรียนรู้ 2) เพิ่มพูนให้มีทักษะพื้นฐานในการอ่าน ฟัง สังเกต จำ จัดบันทึก 3) มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบผลสำเร็จและนำความรู้ไปใช้ในวิถีชีวิตให้เหมาะสมกับตนเอง และชุมชน/สังคม

2. การใช้แหล่งเรียนรู้

ต้องให้ผู้เรียนทุกคนไปศึกษาห้องสมุดประชาชนอำเภอ ทำความเข้าใจบทบาทหน้าที่ กฎ กติกา เงื่อนไขการให้บริการ เพื่อใช้ห้องสมุดประชาชนให้สอดคล้องกับความต้องการ ความจำเป็นในการนำไปใช้ในการเรียนรู้ของตนเองรวมทั้งมอบหมายให้ผู้เรียนไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ชุมชน

3. การจัดการความรู้

ศึกษาค้นคว้าหลักการ และกระบวนการของการจัดการความรู้ การฝึกปฏิบัติจริงโดยการรวมกลุ่มปฏิบัติการ/ชุมชนปฏิบัติการ (Community of practice = Cops) อนุรักษ์ความรู้ของกลุ่มและจัดทำสารสนเทศเผยแพร่ความรู้

4. การคิดเป็น

ให้ผู้เรียนได้ศึกษาทำความเข้าใจกับความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่/การศึกษานอกระบบ ด้วยกระบวนการอภิปรายกลุ่มและร่วมสรุปสาระสำคัญที่เชื่อมโยงไปสู่การคิดเป็นด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งด้านวิชาการ ตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม และนำไปสู่การคิดและการแก้ปัญหาตามกระบวนการคิดเป็นที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความสุข จากใบงานและใบความรู้ต่าง ๆ ที่มีการจัดเตรียมไว้ให้ผู้เรียน มีโอกาสฝึกทักษะในการคิด การให้เหตุผลในการแก้ปัญหาหลากหลายชนิดที่เสนอขึ้นมาเป็นกรณีตัวอย่าง

และสรุปให้เห็นว่าการแก้ปัญหาตามกระบวนการคิดเป็นนั้นต้องใช้ข้อมูลประกอบอย่างน้อย 3 ประการ ดังกล่าว

5. การวิจัยอย่างง่าย

จัดให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้า เอกสารที่เกี่ยวข้อง ฝึกทักษะการสังเกตและค้นหาปัญหา ที่พบในชีวิตประจำวัน / ในสาระที่เรียน การตั้งคำถาม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน / ผู้รู้การคาดเดา คำตอบอย่างมีเหตุผล การฝึกปฏิบัติการเขียนโครงการวิจัยง่าย ๆ การเก็บรวบรวมข้อมูล การสรุปข้อมูลและ เขียนรายงานผลอย่างง่าย ๆ

6 ทักษะการเรียนรู้และศักยภาพหลักของพื้นที่ในการพัฒนาอาชีพ

จัดให้ผู้เรียนทั้งรายบุคคล/กลุ่มได้ศึกษาประยุกต์ทักษะการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงพื้นฐานศักยภาพ แต่ละพื้นที่ ที่มีความแตกต่าง และมีความต้องการของท้องถิ่นไม่เหมือนกัน ในการเพิ่มขีดความสามารถของ การประกอบอาชีพ 5 กลุ่มอาชีพใหม่ คือ กลุ่มอาชีพด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมพาณิชยกรรม ความคิด สร้างสรรค์ การบริหารจัดการและการบริการ เพื่อสร้างอาชีพ และรายได้ อย่างมั่นคง และยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง

การวัดและประเมินผล

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ใช้การประเมินจากสภาพจริงของผู้เรียนที่แสดงออกเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมาย และวางแผน การเรียนรู้ รวมทั้งทักษะพื้นฐานและเทคนิคในการเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนปัจจัยที่ทำให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จ

2. การใช้แหล่งเรียนรู้

ข้อมูลจากการนำเสนอ ซึ่งเป็นผลจากการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ เช่นการเขียน รายงาน การร่วมกันอภิปราย การนำในการพบกลุ่ม เป็นต้น

3. การจัดการความรู้

จากการสังเกต ความสนใจ การแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วม การให้ความร่วมมือ ในกลุ่มปฏิบัติการ ผลงาน/ชิ้นงานจากการรวมกลุ่มปฏิบัติการ ใช้วิธีการประเมินแบบมีส่วนร่วมระหว่างครู ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันประเมินตีค่าความสามารถ ความสำเร็จกับเป้าหมายที่วางไว้ และระบุ ข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข ส่วนที่ทำได้ดีแล้วก็พัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

4. การคิดเป็น

ประเมินจากการร่วมอภิปรายของผู้เรียน และจากการใช้ข้อมูลทางวิชาการ ตนเอง และสังคม สิ่งแวดล้อม มาประมวลใช้ประกอบการคิด การตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมและพอเพียงของผู้เรียน

5. การวิจัยอย่างง่าย

จากการสังเกต ความสนใจ การมีส่วนร่วม ความร่วมมือ จากผลงาน / ชิ้นงานที่มอบหมายให้ฝึกปฏิบัติ ในระหว่างเรียนและการสอบปลายภาคเรียน

6 ทักษะการเรียนรู้และศักยภาพหลักของพื้นที่ในการพัฒนาอาชีพ

จากการสังเกต ความสนใจ การมีส่วนร่วม ความร่วมมือ จากผลงาน / ชิ้นงานที่มอบหมายให้ฝึกปฏิบัติ ในระหว่างการเรียนรู้และการสอบปลายภาคเรียน

รายละเอียดคำอธิบายรายวิชา
ทร11001 วิชาทักษะการเรียนรู้สาระทักษะการเรียนรู้ จำนวน 5 หน่วยกิต
ระดับประถมศึกษา

มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ

1. ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
2. รู้จัก เห็นคุณค่า และใช้แหล่งเรียนรู้ถูกต้อง
3. เข้าใจ ความหมาย กระบวนการชุมชน และศักยภาพของชุมชนในการปฏิบัติการและทำตามกระบวนการจัดการความรู้ชุมชนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบอาชีพ
4. ความสามารถในการอธิบายกระบวนการคิดเป็น และทักษะในการใช้กระบวนการคิดเป็นในการแก้ปัญหาการเรียนรู้และการประกอบอาชีพได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
5. เข้าใจความหมาย เห็นความสำคัญ และปฏิบัติการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการหาความรู้ ความจริงในการเรียนรู้และการประกอบอาชีพ
6. เข้าใจความหมาย และเห็นความสำคัญของศักยภาพหลักของพื้นที่ในการเพิ่มขีดความสามารถของการประกอบอาชีพ 5 กลุ่มอาชีพใหม่

ที่	หัวเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวน (ชั่วโมง)
1	การเรียนรู้ด้วยตนเอง	1. รู้ เข้าใจความหมาย ตระหนัก และเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง	1. ความหมาย ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3
		2. สามารถกำหนดเป้าหมายและวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง	2. การกำหนดเป้าหมายและวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง	8
		3. มีทักษะพื้นฐานทางการศึกษาหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหา และเทคนิคในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3. ทักษะพื้นฐานทางการศึกษาหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหา และเทคนิคในการเรียนรู้ด้วยตนเอง(การอ่าน การฟัง การสังเกต การจำ และการจดบันทึก)	15
		4. สามารถอธิบายปัจจัย ที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบความสำเร็จ	4. เจตคติ/ปัจจัย ที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบความสำเร็จ (การเปิดรับโอกาสการเรียนรู้ การคิดริเริ่มและเรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างแรงจูงใจ การสร้างวินัยในตนเอง การคิดเชิงบวก	8

ที่	หัวข้อ	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวน (ชั่วโมง)
		3. สามารถใช้การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	สรุปองค์ความรู้ของกลุ่ม/จัดทำสารสนเทศ เผยแพร่ความรู้)	10
		4.สามารถจัดการความรู้โดยกระบวนการกลุ่ม	3. กระบวนการจัดการความรู้ด้วยตนเอง (ระดับปัจเจก)	
		5.สามารถสร้าง พัฒนาความรู้ (นวัตกรรม)	3.1 กำหนดความรู้หลักที่จำเป็นหรือสำคัญต่องานหรือกิจกรรม	
		6.สามารถใช้สารสนเทศเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่องค์ความรู้	3.2 เสาะแสวงหาความรู้	
			3.3 ประยุกต์ใช้ความรู้	
			3.4 แลกเปลี่ยนความรู้	
			3.5 พัฒนาความรู้/ยกระดับความรู้/ต่อยอดความรู้	
			3.6 สรุปองค์ความรู้	
			3.7 จัดทำสารสนเทศองค์ความรู้ในการพัฒนาตนเอง	
			กระบวนการจัดการความรู้ด้วยการปฏิบัติการกลุ่ม (ชุมชนนักปฏิบัติหรือชุมชนแห่งการเรียนรู้ :COPS)	10
			1. รูปแบบของ COPS ที่ใช้ในการจัดการความรู้	
			2. การทำ COPS เพื่อจัดการความรู้	
			2.1 บันทึกการเล่าเรื่อง	
			2.2 บันทึกขุมความรู้	
			2.3 บันทึกแก่นความรู้	
			3. บันทึก จัดเก็บ เป็นองค์ความรู้ของกลุ่ม เพื่อใช้ประโยชน์ให้ผู้อื่นได้เรียนรู้ต่อไป	
			การสร้างองค์ความรู้ พัฒนา ต่อยอดยกระดับความรู้	3
			1. การใช้ความรู้และประสบการณ์ในตัวบุคคลให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่ม/	

ที่	หัวข้อ	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวน (ชั่วโมง)
			หน่วยงาน/ชุมชน 2. การทำงานแบบต่อยอดความรู้ 3. วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) การจัดทำสารสนเทศเผยแพร่ องค์ความรู้ 1. การถ่ายทอดความรู้ รูปแบบ วิธีการ 2. การประสานความรู้ 3. การถอดองค์ความรู้ 4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5. การจัดเก็บความรู้ของกลุ่ม/องค์กร การสร้างคลังความรู้ การประยุกต์ใช้ ICT	5
4	การคิดเป็น	1. เข้าใจและเชื่อมั่นในความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่/ การศึกษานอกระบบที่เป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการเข้าถึงกระบวนการคิดเป็น 2. รู้และเข้าใจปรัชญา คิดเป็นง่าย ๆ สามารถอธิบาย ได้ถึง ความหมายและความสำคัญของการคิดเป็นที่เชื่อมโยงจากความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษานอกระบบ/ การศึกษาตามอัธยาศัย 3. เขียนผังกระบวนการคิด แก้ปัญหา ตามแนวทางของ คนคิดเป็น 4. อธิบายเสนอแนวทางการ แก้ปัญหาตามกระบวนการคิดเป็น จากกรณีตัวอย่างที่กำหนดได้	1. ความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่/การศึกษานอกระบบ 5 ประการ 1.1 คนทุกคนมีความแตกต่างกัน แต่ทุกคนต้องการความสุข ความสุขของแต่ละคนจึงแตกต่างกัน 1.2 ความสุขของคนจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการปรับตัวเองและสิ่งแวดล้อมให้เข้าหากันอย่างผสมกลมกลืนจนเกิดความพอดี 1.3 สภาวะแวดล้อมในสังคมเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดปัญหา เกิดความทุกข์ ความไม่สบายกาย ไม่สบายใจอยู่ตลอด 1.4 เมื่อเกิดปัญหาหรือเกิดทุกข์ก็ต้องหาวิธีแก้ปัญหา ซึ่งการแก้ปัญหาที่เหมาะสมต้องมีข้อมูลประกอบการคิด การตัดสินใจ อย่างน้อย 3 ประการ คือ ข้อมูลด้านวิชาการ ข้อมูลด้านตนเอง ข้อมูลด้านสังคม สิ่งแวดล้อม	12

ที่	หัวข้อ	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวน (ชั่วโมง)
		อย่างมีข้อมูลเพียงพอ 5. ทำแบบฝึกหัดการแก้ปัญหา ด้านกระบวนการคิดเป็นที่ กำหนดให้ได้คล่อง	1.5 เมื่อได้ใช้วิธีแก้ปัญหาด้วยการ วิเคราะห์ข้อมูลและไตร่ตรองข้อมูล อย่างรอบคอบ ทั้ง 3 ด้าน จนมีความ พอใจแล้วก็พร้อมที่จะรับผิดชอบการ ตัดสินใจที่เกิดความพหุ ความสมดุล ระหว่างชีวิตกับธรรมชาติอย่างสันติสุข 2. ปรึชญาคิดเป็น 2.1 ความหมาย 2.2 ความสำคัญ 2.3 คำที่เกี่ยวข้อง 2.4 การเชื่อมโยงความเชื่อพื้นฐานทาง การศึกษาผู้ใหญ่/การศึกษานอก ระบบ กับปรึชญาคิดเป็น 3. กระบวนการและขั้นตอนการ แก้ปัญหาอย่างคนคิดเป็น 3.1 ทุกข์/ปัญหาที่ปรากฏ 3.2 ศึกษาสาเหตุของทุกข์ ปัญหา โดย การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทั้งข้อมูล วิชาการ ข้อมูลตนเอง และข้อมูลทาง สังคม สิ่งแวดล้อม ให้รู้ลักษณะเบื้องต้น ของข้อมูลทั้ง 3 ประการ และ เปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูล ต่าง ๆ อย่างง่าย ๆ ได้ 3.3 กำหนดทางเลือกในการดับทุกข์/ ปัญหา และเลือกแนวทางที่เหมาะสม 3.4 ดำเนินการแก้ปัญหาเพื่อการดับทุกข์ 3.5 ประเมินผลการดำเนินงาน หากมี ผลเป็นที่พอใจก็จะเกิดสันติสุข ถ้ายัง ไม่พอใจก็จะย้อนกลับไปพิจารณา สาเหตุทุกข์หรือปัญหาใหม่และแสวงหา	6 10

[illegible]

คำอธิบายรายวิชา

และ

รายละเอียดคำอธิบายรายวิชาบังคับ

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

อธิบายรายวิชา 21001 ทักษะการเรียนรู้จำนวน 5 หน่วยกิต ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ

สาระทักษะการเรียนรู้ เป็นสาระเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้แหล่งเรียนรู้ การจัดการความรู้ การคิดเป็น และการวิจัยอย่างง่าย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมาย วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเองเข้าถึงและเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ จัดการความรู้ กระบวนการแก้ปัญหา และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการชี้นำตนเองในการเรียนรู้ **และการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับหลักการพื้นฐาน และการพัฒนา 5 ศักยภาพของพื้นที่ใน 5 กลุ่มอาชีพใหม่ คือ เกษตรกรรม อุตสาหกรรมพาณิชยกรรม ความคิดสร้างสรรค์ การบริหารจัดการและการบริการ ตามยุทธศาสตร์ 2555 กระทรวงศึกษาธิการ ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนั้นสาระทักษะการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีมาตรฐานการเรียนรู้ระดับดังนี้**

1. สามารถวิเคราะห์ เห็นความสำคัญ และปฏิบัติการแสวงหาความรู้จากการอ่าน ฟัง และสรุปได้ถูกต้องตามหลักวิชาการ
2. สามารถจำแนก จัดลำดับความสำคัญ และเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม
3. สามารถจำแนกผลที่เกิดขึ้นจากขอบเขตความรู้ ตัดสินคุณค่า กำหนดแนวทางพัฒนา
4. ความสามารถในการศึกษา เลือกรวบรวม จัดเก็บ และการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลทั้งสามประการ และการใช้เทคนิคในการฝึกทักษะ การคิดเป็น เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหา
5. สามารถวิเคราะห์ปัญหา ความจำเป็น เห็นความสัมพันธ์ของกระบวนการวิจัยกับการนำไปใช้ในชีวิต และดำเนินการวิจัยทดลองตามขั้นตอน
6. สามารถจำแนก และวิเคราะห์ ทักษะการเรียนรู้ และศักยภาพหลักของพื้นที่ในการเพิ่มขีดความสามารถของการประกอบอาชีพใน 5 กลุ่มอาชีพใหม่

ศึกษาและฝึกทักษะเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง

บททวน ความหมาย ความสำคัญและกระบวนการของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

บททวนทักษะพื้นฐานทางการศึกษาหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหาและเทคนิคในการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านการอ่าน การฟัง การสังเกต การจำ และการจดบันทึก

ฝึกทักษะการวางแผนการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะพื้นฐานและเทคนิคในการเรียนรู้ด้วยตนเองในเรื่องการวางแผน การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองและการวิเคราะห์วิจารณ์

เจตคติ/ปัจจัย ที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบความสำเร็จ การเปิดรับโอกาสการเรียนรู้ การคิดริเริ่มและเรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างแรงจูงใจ การสร้างวินัยในตนเอง การคิดเชิงบวก ความคิดสร้างสรรค์ การใฝ่รู้ใฝ่เรียน และความรับผิดชอบ

2. การใช้แหล่งเรียนรู้

ทบทวนความหมาย ความสำคัญของการใช้แหล่งเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ ศึกษาแหล่งเรียนรู้ หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดวิทยาลัย/มหาวิทยาลัย หอสมุดเฉพาะ หอสมุดโรงเรียน พิพิธภัณฑ์อุทยานแห่งชาติ แหล่งเรียนรู้สำคัญอื่น ๆ ในประเทศ

ศึกษา เรียนรู้ การใช้อินเทอร์เน็ต การเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศที่ต้องการและสนใจ

3. การจัดการความรู้

ศึกษาความหมาย ความสำคัญ หลักการของการจัดการความรู้ กระบวนการจัดการความรู้ การรวมกลุ่มเพื่อต่อยอดความรู้ การพัฒนาขอบข่ายความรู้ของกลุ่ม การจัดทำสารสนเทศ เผยแพร่ความรู้

ฝึกทักษะกระบวนการจัดการความรู้ด้วยตนเองและด้วยการรวมกลุ่มปฏิบัติการ โดยการทำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ระบุความรู้ที่ต้องใช้ การแสวงหาความรู้ สรุปลองค์ความรู้ ระยุดต์ใช้ความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ การรวมกลุ่มปฏิบัติการเพื่อต่อยอดความรู้ การพัฒนาขอบข่ายความรู้ของกลุ่ม

สรุปลองค์ความรู้ของกลุ่ม จัดทำสารสนเทศองค์ความรู้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน

4. การคิดเป็น

ทบทวนทำความเข้าใจกับความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่/การศึกษานอกระบบ และเชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้เรื่องความหมายและความสำคัญของการคิดเป็น โดยใช้ข้อมูลอย่างน้อย 3 ประการ คือ ข้อมูลด้านวิชาการ ตนเอง และสังคม สิ่งแวดล้อม อย่างพอเพียงมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดทางเลือกในการคิด การตัดสินใจแก้ปัญหาที่เหมาะสมอย่างคนคิดเป็น

ศึกษาทำความเข้าใจและฝึกทักษะในการพิจารณาข้อมูล ทั้งด้านด้านวิชาการ ตนเอง และสังคม สิ่งแวดล้อม จนสามารถจำแนกและเปรียบเทียบลักษณะของข้อมูลทั้ง 3 ประการได้จากกรณีที่หลากหลาย เพื่อนำไปใช้ในการเลือกเก็บข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประกอบการคิดตัดสินใจอย่างคน คิดเป็น

ฝึกปฏิบัติการคิด การตัดสินใจอย่างเป็นระบบในการแก้ปัญหาอย่างคนคิดเป็นจากกรณีตัวอย่าง

5. การวิจัยอย่างง่าย

ทบทวนความหมาย ความสำคัญการวิจัยอย่างง่ายกระบวนการและขั้นตอนของการดำเนินงาน

ศึกษา ฝึกทักษะ สถิติง่าย ๆ เพื่อการวิจัย เครื่องมือการวิจัย และการเขียนโครงการวิจัยอย่างง่าย ๆ

6 ทักษะการเรียนรู้ และศักยภาพหลักของพื้นที่ในการพัฒนาอาชีพ

ศึกษา วิเคราะห์ และจำแนกใช้ทักษะการเรียนรู้ และศักยภาพหลักของพื้นที่ในการเพิ่มขีดความสามารถของการประกอบอาชีพใน 5 กลุ่มอาชีพใหม่ คือ กลุ่มอาชีพด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ความคิดสร้างสรรค์ การบริหารจัดการและการบริการ โดยคำนึงถึงศักยภาพหลักของพื้นที่ คือ ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติ ในแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศศักยภาพของภูมิประเทศ และทำเลที่ตั้งของแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่ และศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ควรจัดในลักษณะของการบูรณาการทักษะต่าง ๆ ไปพร้อมกับการสร้างสถานการณ์ในการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซับซ้อน อย่างสร้างสรรค์ เพื่อ 1) ฝึกให้ผู้เรียนได้กำหนดเป้าหมาย และวางแผนการเรียนรู้ 2) เพิ่มพูนให้มีทักษะพื้นฐานในการการวางแผน การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองการวิเคราะห์วิจารณ์ 3) มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบผลสำเร็จและนำความรู้ไปใช้ในวิถีชีวิตให้เหมาะสมกับตนเอง และชุมชน/สังคม

2. การใช้แหล่งเรียนรู้

ให้ผู้เรียนศึกษาสารสนเทศ จากระดับชุมชนสู่ระดับจังหวัด ประเทศ และโลก การเรียนรู้การใช้อินเทอร์เน็ต และแหล่งเรียนรู้ได้สอดคล้องกับความต้องการ ความจำเป็นในการนำไปใช้ในการแสวงหาข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ของตนเอง

3. การจัดการความรู้

ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหลักการ และกระบวนการของการจัดการความรู้ การฝึกปฏิบัติจริงโดยการรวมกลุ่มปฏิบัติการ/ชุมชนปฏิบัติการ (Community of practice = Cops) สร้างองค์ความรู้ของกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม ยกระดับความรู้ และจัดทำสารสนเทศเผยแพร่ความรู้

4. การคิดเป็น

ให้ผู้เรียนที่ยังไม่เคยเรียนสาระนี้มาก่อนได้ศึกษาเล่าเรียน และฝึกทักษะการคิด การตัดสินใจในรายละเอียด เช่นเดียวกับในระดับประถมศึกษา สำหรับผู้เรียนที่ได้เรียนสาระนี้มาก่อนแล้วควรจัดให้ผู้เรียนได้ทบทวน ทำความเข้าใจกับการเชื่อมโยง ความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่/การศึกษานอกระบบมาสู่การคิดเป็นคล้ายกระบวนการอภิปราย ถกเถียงอย่างกว้างขวาง

ให้ผู้เรียนได้ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของข้อมูลทางด้านวิชาการ ตนเอง และสังคม สิ่งแวดล้อม จากเอกสาร แหล่งความรู้ ใบความรู้ ฯลฯ และให้มีการฝึกอธิบายและยกตัวอย่าง เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างของลักษณะข้อมูลทั้ง 3 ประการ ควรให้มีการทำใบงานในการฝึกปฏิบัติ เพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการเรียนรู้ลักษณะของข้อมูลทั้ง 3 ด้าน

ให้ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินการปฏิบัติในการทำแบบฝึกหัดในใบงาน และการอภิปรายถกแถลงถึง กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่างการคิดเป็นที่ต้องใช้ข้อมูล และกระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่างคนคิดเป็นจาก กรณีตัวอย่างที่หลากหลายยิ่งขึ้น

5. การวิจัยอย่างง่าย

จัดให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้า เอกสารที่เกี่ยวข้อง ฝึกทักษะการสังเกตและค้นหาปัญหา ที่พบในชีวิตประจำวัน / ในสาระที่เรียน การตั้งคำถาม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน / ผู้รู้การคาดเดา คำตอบอย่างมีเหตุผล / การตั้งสมมติฐาน การฝึกปฏิบัติการเขียนโครงการวิจัยที่มีความซับซ้อนขึ้น การเก็บ รวบรวมข้อมูล การสร้างเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน การนำเสนอข้อมูล การสรุป ข้อมูลและเขียนรายงานผล การเผยแพร่ข้อค้นพบ

6 ทักษะการเรียนรู้ และศักยภาพหลักของพื้นที่ในการพัฒนาอาชีพ

จัดให้ผู้เรียนทั้งรายบุคคล/กลุ่มได้ศึกษา วิเคราะห์ จำแนกทักษะการเรียนรู้ โดยคำนึงถึง ศักยภาพหลักของแต่ละพื้นที่ ที่มีความแตกต่าง และมีความต้องการของท้องถิ่นที่ไม่เหมือนกัน เพื่อเพิ่มขีด ความสามารถในการประกอบอาชีพใน 5 กลุ่มอาชีพใหม่ คือ กลุ่มอาชีพด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ความคิดสร้างสรรค์ การบริหารจัดการและการบริการ เพื่อสร้างอาชีพ และรายได้ อย่างมั่นคง และยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง

การวัดและประเมินผล

1.การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ใช้การประเมินจากผลงานของผู้เรียนที่แสดงออกเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมาย และวางแผนการ เรียนรู้รวมทักษะพื้นฐานและเทคนิคในการเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนปัจจัยที่ทำให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จ

2. การใช้แหล่งเรียนรู้

จากการสังเกต ความสนใจ การมีส่วนร่วมและผลงานที่ได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้

3. การจัดการความรู้

จากการสังเกต ความสนใจ การแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วม การให้ความร่วมมือ ในกลุ่มปฏิบัติการ ผลงาน/ชิ้นงานจากการรวมกลุ่มปฏิบัติการ ใช้วิธีการประเมินแบบมีส่วนร่วม

ระหว่างครูผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันประเมินดีค่าความสามารถความสำเร็จกับเป้าหมายที่วางไว้และระบุข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข ส่วนที่ทำได้ดีแล้วก็พัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

4. การคิดเป็น

ประเมินจากการอภิปราย การทำแบบฝึกหัด ทำใบงาน และการสังเกตจากการอภิปราย ถกแถลง การให้เหตุผล ความรอบคอบและละเอียดยิ่งขึ้น ความพอเพียง และความเหมาะสมใน การแสวงหาข้อมูล ทั้ง 3 ประการ ประกอบการคิด การตัดสินใจ

5. การวิจัยอย่างง่าย

จากการสังเกต ความสนใจ การมีส่วนร่วม ความร่วมมือ จากผลงาน / ชิ้นงานที่มอบหมายให้ฝึกปฏิบัติ ในระหว่างเรียน และการสอบปลายภาคเรียน

6 ทักษะการเรียนรู้ และศักยภาพหลักของพื้นที่ในการพัฒนาอาชีพ

จากการสังเกต ความสนใจ การมีส่วนร่วม ความร่วมมือ จากผลงาน / ชิ้นงานที่มอบหมายให้ฝึกปฏิบัติ และการประเมินแบบมีส่วนร่วม

รายละเอียดคำอธิบายรายวิชา
ทร21001 ทักษะการเรียนรู้จำนวน 5 หน่วยกิต
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ

1. สามารถวิเคราะห์ เห็นความสำคัญ และปฏิบัติการแสวงหาความรู้จากการอ่าน ฟัง และสรุปได้ถูกต้องตามหลักวิชาการ
2. สามารถจำแนก จัดลำดับความสำคัญ และเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม
3. สามารถจำแนกผลที่เกิดขึ้นจากขอบเขตความรู้ ตัดสินคุณค่า กำหนดแนวทางพัฒนา
4. ความสามารถในการศึกษา เลือกสรร จัดเก็บ และการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลทั้งสามประการ และการใช้เทคนิคในการฝึกทักษะ การคิดเป็น เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหา
5. สามารถวิเคราะห์ปัญหา ความจำเป็น เห็นความสัมพันธ์ของกระบวนการวิจัยกับการนำไปใช้ในชีวิต และดำเนินการวิจัยทดลองตามขั้นตอน
6. สามารถจำแนก และวิเคราะห์ทักษะการเรียนรู้ และศักยภาพหลักของพื้นที่ในการเพิ่มขีดความสามารถของการประกอบอาชีพ 5 กลุ่มอาชีพใหม่

ที่	หัวเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวน (ชั่วโมง)
1	การเรียนรู้ด้วยตนเอง	1. บอกความหมาย ตระหนักและเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง	1. ความหมาย ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3
		2. มีทักษะพื้นฐานทางการศึกษาหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหา และเทคนิคในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	2. การกำหนดเป้าหมายและการวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3
		3. อธิบายปัจจัยที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบความสำเร็จ	3. ทักษะพื้นฐานทางการศึกษาหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหา และเทคนิคในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3
		4. สามารถวางแผนการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองได้	4. ปัจจัยที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบความสำเร็จ	4
			5. การวางแผนการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง	6
			6. การฝึกทักษะวางแผนการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง การวิจารณ์	15

ที่	หัวข้อเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวน (ชั่วโมง)
2	การใช้ แหล่งเรียนรู้	1. อธิบายความหมาย ความสำคัญ ของการใช้ห้องสมุดอำเภอ	1. ความหมาย ความสำคัญ ของการใช้ ห้องสมุดอำเภอ	3
		2. อธิบายการเข้าถึงสารสนเทศ ของห้องสมุดประชาชน	2. การเข้าถึงสารสนเทศของห้องสมุด ประชาชน	3
		3. อธิบายแหล่งเรียนรู้ หอสมุด แห่งชาติ หอสมุดวิทยาลัย/ มหาวิทยาลัย ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดโรงเรียน พิพิธภัณฑ์ อุทยานแห่งชาติ แหล่งเรียนรู้ สำคัญอื่น ๆ ในประเทศ	3. แหล่งเรียนรู้ หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดวิทยาลัย/มหาวิทยาลัย ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดโรงเรียน พิพิธภัณฑ์ อุทยานแห่งชาติ แหล่งเรียนรู้สำคัญอื่น ๆ ในประเทศ	14
		4. อธิบายและปฏิบัติการใช้ อินเทอร์เน็ต และ การเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศที่ ต้องการและสนใจ	4. การใช้อินเทอร์เน็ต การเข้าถึงข้อมูล สารสนเทศที่ต้องการและสนใจ	14
3	การจัดการ ความรู้	1. อธิบายความหมาย ความสำคัญ หลักการ กระบวนการจัดการ ความรู้ การรวมกลุ่มเพื่อต่อ ยอดความรู้ การพัฒนา ขอบข่ายความรู้ของกลุ่ม และ การจัดทำสารสนเทศเผยแพร่ ความรู้	1. ความหมาย ความสำคัญ หลักการ กระบวนการจัดการความรู้ การ รวมกลุ่มเพื่อต่อยอดความรู้ การพัฒนา ขอบข่ายความรู้ของกลุ่ม และการ จัดทำสารสนเทศเผยแพร่ความรู้	6
		2. ปฏิบัติการจัดการความรู้ใน เนื้อหาที่สอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชน	2. การฝึกทักษะกระบวนการจัดการ ความรู้ด้วยตนเองและกระบวนการ จัดการความรู้ด้วยการรวมกลุ่ม ปฏิบัติการ	18
		3. จัดทำสารสนเทศและเผยแพร่ ความรู้	3. สรุปองค์ความรู้ของกลุ่ม จัดทำ สารสนเทศองค์ความรู้ในการพัฒนา ตนเอง ครอบครัว	10

ที่	หัวข้อ	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวน (ชั่วโมง)
4	การคิดเป็น	1. อธิบายได้ถึงความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่/การศึกษานอกระบบ และเชื่อมโยงมาสู่กระบวนการคิดเป็น และระบบคิด การแก้ปัญหาอย่างคนคิดเป็น 2. อธิบายลักษณะของข้อมูลวิชาการ ตนเอง และสังคม สิ่งแวดล้อม โดยเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างของข้อมูลทั้ง 3 ประการ 3. อธิบายและฝึกปฏิบัติการคิดเป็นจากกรณีตัวอย่างต่างๆ ถึงกระบวนการแก้ปัญหาอย่างคนคิดเป็นได้อย่างเป็นระบบ	1. ความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่/การศึกษานอกระบบ 5 ประการโดยสรุป 2. ปรัชญาการคิดเป็น 2.1 ความหมาย/ความสำคัญ 2.2 ศัพท์เฉพาะ 2.3 การเชื่อมโยงของความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่/กศน.สู่ปรัชญาการคิดเป็น 3. ลักษณะของข้อมูล 3 ด้าน ที่จะนำมาใช้ประกอบการคิดในการตัดสินใจ คือ ข้อมูลทางวิชาการ ตนเอง และสังคม สิ่งแวดล้อม รวมถึงการเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นความแตกต่างของข้อมูลทั้ง 3 ประการดังกล่าว 4. กระบวนการคิดการแก้ปัญหาอย่างคนคิดเป็นในรายละเอียดพร้อมตัวอย่างการนำไปปฏิบัติในวิถีการดำเนินชีวิตจริง 5. กรณีตัวอย่างที่หลากหลายเพื่อการฝึกทักษะการปฏิบัติ	3 3 10 9 9
5	การวิจัยอย่างง่าย	1. อธิบายความหมาย ความสำคัญการวิจัยอย่างง่าย กระบวนการและขั้นตอนของการดำเนินงาน 2. มีทักษะในการใช้สถิติง่าย ๆ เพื่อการวิจัยและจัดทำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	1. ความหมาย ความสำคัญการวิจัยอย่างง่าย กระบวนการและขั้นตอนของการดำเนินงาน 2. ฝึกทักษะ สถิติง่าย ๆ เพื่อการวิจัยเครื่องมือการวิจัย	8 8

ที่	หัวข้อเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวน (ชั่วโมง)
		3. มีทักษะในการเขียน โครงการวิจัยอย่างง่าย ๆ	3. ฝึกทักษะในการเขียน โครงการวิจัย อย่างง่าย ๆ	18
6	ทักษะการ เรียนรู้และ ศักยภาพ หลักของ พื้นที่ในการ พัฒนา อาชีพ	1. บอกความหมาย ตระหนักและ เห็นความสำคัญ ของทักษะ การเรียนรู้ และศักยภาพหลัก ของพื้นที่ 2. มีทักษะการเรียนรู้พื้นฐาน และ เทคนิควิธีในการแสวงหา ความรู้ 3. สามารถบอกอาชีพในกลุ่ม อาชีพใหม่ ได้แก่ ก กลุ่มอาชีพ ด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมพาณิชยกรรม ความคิดสร้างสรรค์การ บริหารจัดการและการบริการ 4. สามารถบอกและยกตัวอย่าง ทักษะการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ศักยภาพ 5 กลุ่มอาชีพใหม่	1. ความหมาย ความสำคัญ ของทักษะ การเรียนรู้และศักยภาพหลักของพื้นที่ 2. ทักษะการเรียนรู้พื้นฐาน และเทคนิค วิธีทางศึกษาหาความรู้ 3. การเข้าถึงและการเลือกใช้ศักยภาพ หลักของพื้นที่ 4. ตัวอย่างอาชีพในกลุ่มอาชีพด้าน 4.1 การเกษตรกรรม 4.2 อุตสาหกรรม 4.2 พาณิชยกรรม 4.3 ความคิดสร้างสรรค์ 4.4 บริหารจัดการ และการบริการ ที่สอดคล้องกับศักยภาพหลักของพื้นที่	2 3 10 15

คำอธิบายรายวิชา
และ
รายละเอียดคำอธิบายรายวิชาบังคับ
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำอธิบายรายวิชา 31001 ทักษะการเรียนรู้จำนวน 5 หน่วยกิต ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ

สาระทักษะการเรียนรู้ เป็นสาระเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้แหล่งเรียนรู้ การจัดการความรู้ การคิดเป็น และการวิจัยอย่างง่าย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมาย วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เข้าถึงและเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ จัดการความรู้ กระบวนการแก้ปัญหา และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการชี้นำตนเองในการเรียนรู้ **และการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับหลักการพื้นฐาน และการพัฒนา 5 ศักยภาพหลักของพื้นที่ใน 5 กลุ่มอาชีพใหม่ คือ กลุ่มอาชีพุดด้าน เกษตรกรรม อุตสาหกรรมพาณิชยกรรม ความคิดสร้างสรรค์ การบริหารจัดการและการบริการตามยุทธศาสตร์ 2555 กระทรวงศึกษาธิการ ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนั้นสาระทักษะการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจึงมีมาตรฐานการเรียนรู้ระดับดังนี้**

1. สามารถประมวลความรู้ ทำงานบนฐานข้อมูล และมีความชำนาญในการอ่าน ฟัง จดบันทึก เป็นสารสนเทศอย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว
  2. สามารถวางแผนและใช้แหล่งเรียนรู้ได้อย่างคล่องแคล่วจนเป็นลักษณะนิสัย
  3. สามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ นำไปสร้างสรรค์สังคมอุดมปัญญา
  4. ความสามารถในการฝึกทักษะการคิดเป็นที่ซับซ้อนเชื่อมโยงกับคุณธรรม จริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาคิดเป็น และสามารถระบุถึงปัญหาอุปสรรคการพัฒนากระบวนการคิดเป็น และการแก้ไข
  5. สามารถวางแผนการวิจัย ดำเนินการตามแบบแผนอย่างถูกต้อง
  6. สามารถวางแผนประยุกต์ใช้ทักษะการเรียนรู้ และศักยภาพหลักของพื้นที่เป็นเครื่องมือในการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันใน 5 กลุ่มอาชีพใหม่
- ศึกษาและฝึกทักษะเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ทบทวน ความหมาย ความสำคัญและกระบวนการของการเรียนรู้ด้วยตนเอง
ฝึกทักษะพื้นฐานทางการศึกษาหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหาและเทคนิคในการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านการอ่าน การฟัง การสังเกต การจำ และการจดบันทึก

ทบทวนการวางแผนการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองมีทักษะพื้นฐานและเทคนิคในการเรียนรู้ด้วยตนเองในเรื่องการวางแผนการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองการวิเคราะห์วิจารณ์
ฝึกทักษะความรู้ทักษะการพูด และการทำแผนผังความคิด

เจตคติ/ปัจจัย ที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบความสำเร็จ การเปิดรับโอกาสการเรียนรู้ การคิดริเริ่มและเรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างแรงจูงใจ การสร้างวินัยในตนเอง การคิดเชิงบวก ความคิดสร้างสรรค์ ความรักในการเรียน การใฝ่รู้ใฝ่เรียน และความรับผิดชอบ

2. การใช้แหล่งเรียนรู้

ทบทวน ความหมาย ความสำคัญ ประเภทแหล่งเรียนรู้

ทบทวนการใช้ห้องสมุดประชาชน การเข้าถึงสารสนเทศห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดอื่น ๆ แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่สำคัญเช่นผู้รู้ในชุมชน พิพิธภัณฑ์ ศูนย์การเรียนรู้ สื่อมวลชน รวมทั้งการใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อการเรียนรู้ของตนเอง

ศึกษา สํารวจ แหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน จัดกลุ่ม ประเภท และความสำคัญ

ศึกษาเรียนรู้กับภูมิปัญญา ปราชญ์ ผู้รู้ในท้องถิ่น

3. การจัดการความรู้

ทบทวนความหมาย ความสำคัญ หลักการของการจัดการความรู้ กระบวนการจัดการความรู้ การรวมกลุ่มเพื่อต่อยอดความรู้ การพัฒนาขอบข่ายความรู้ของกลุ่ม การจัดทำสารสนเทศเผยแพร่ความรู้

ฝึกทักษะกระบวนการจัดการความรู้ด้วยตนเองและด้วยการรวมกลุ่มปฏิบัติการ โดยการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ระบุความรู้ที่ต้องใช้ การแสวงหาความรู้ สรุปลองค์ความรู้ ประยุกต์ใช้ความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ การรวมกลุ่มปฏิบัติการเพื่อต่อยอดความรู้ การพัฒนาขอบข่ายความรู้ของกลุ่ม

สรุปลองค์ความรู้ของกลุ่ม จัดทำสารสนเทศองค์ความรู้ใหม่และการนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว

4. การคิดเป็น

ทบทวนความรู้ความเข้าใจ และความหมายของความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษา / การศึกษานอกระบบ และเชื่อมโยงมาสู่กระบวนการคิดเป็น

ทบทวน ความหมาย ความสำคัญของการคิดเป็น กระบวนการคิดการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ กระบวนการคิดเป็น

ศึกษารายละเอียดที่หลากหลายในเชิงเปรียบเทียบของลักษณะข้อมูลทางด้านวิชาการ ตนเอง และสังคมสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันไปของชุมชน วัฒนธรรม จารีตประเพณี สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และ บุคคลเพื่อนำมาขยายในการคิด การตัดสินใจอย่างคนคิดเป็น ศึกษาข้อมูลด้านคุณธรรม จริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคล ครอบครัวและชุมชนมาเสริมความหมายการคิดเป็นให้เกิดสันติสุขที่ยั่งยืน ฝึกปฏิบัติการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลในชุมชน เพื่อนำมาประกอบการคิดการตัดสินใจ

ฝึกปฏิบัติการคิดการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การคิดเป็นทั้งจากกรณีตัวอย่างที่ซับซ้อน และหลากหลายโดยนำข้อมูลด้านคุณธรรม จริยธรรม มาประกอบการคิดการพิจารณาด้วย

ฝึกการสรุปกระบวนการแก้ปัญหาด้วยกระบวนการคิดเป็นจากข้อมูลที่เก็บและวิเคราะห์จาก
ชุมชน

5. การวิจัยอย่างง่าย

ทบทวนความหมาย ความสำคัญการวิจัยอย่างง่ายกระบวนการและขั้นตอนของการดำเนินงาน
สถิติง่าย ๆ เพื่อการวิจัย เครื่องมือการวิจัย และการเขียนโครงการวิจัยอย่างง่าย ๆ

ศึกษา ฝึกทักษะ การวิจัยในบ้าน การเขียนรายงานวิจัย การนำเสนอและเผยแพร่งานวิจัย

6 ทักษะการเรียนรู้ และศักยภาพหลักของพื้นที่ในการประกอบอาชีพ

ทบทวน ประยุกต์ใช้ทักษะการเรียนรู้ และศักยภาพหลักของพื้นที่ คือ ศักยภาพของ
ทรัพยากรธรรมชาติ ในแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศศักยภาพของภูมิประเทศ และ
ทำเลที่ตั้งของแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่ และศักยภาพ
ของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่เพื่อเป็นเครื่องมือในการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน
ในกลุ่มอาชีพใหม่ เช่น กลุ่มอาชีพด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และ
การบริหารจัดการและการบริการ

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ควรจัดในลักษณะของการบูรณาการทักษะต่าง ๆ ไปพร้อมกับการสร้างสถานการณ์ในการ
เรียนรู้ที่หลากหลาย ซับซ้อน อย่างสร้างสรรค์ เพื่อ 1) ฝึกให้ผู้เรียนได้กำหนดเป้าหมาย และวางแผนการ
เรียนรู้ 2) เพิ่มพูนให้มีทักษะพื้นฐานทักษะการพูด และการทำแผนผังความคิดโดยการปฏิบัติจริง 3) มีเจต
คติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบผลสำเร็จและนำความรู้ไปใช้ในวิถีชีวิต
ให้เหมาะสมกับตนเอง และชุมชน/สังคม

2. การใช้แหล่งเรียนรู้

ให้ผู้เรียนทุกคนไปสำรวจ ศึกษารวบรวมแหล่งเรียนรู้ ภายในชุมชน จังหวัด ประเทศ และโลก
รวมทั้งการใช้อินเทอร์เน็ต การเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศที่สนใจ ทำความเข้าใจ บทบาท หน้าที่ ข้อดีข้อเสีย
ของแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

3. การจัดการความรู้

ศึกษาค้นคว้าหลักการ และกระบวนการของการจัดการความรู้ การฝึกปฏิบัติจริงโดยการรวมกลุ่มปฏิบัติการ/ชุมชนปฏิบัติการ (Community of practice = Cops) สรุปลองค์ความรู้ของกลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม ยกย่องความรู้/สร้างองค์ความรู้ใหม่และจัดทำสารสนเทศเผยแพร่ความรู้ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

4. การคิดเป็น

ให้ผู้เรียนได้มีการทบทวนทั้งความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่ / กศน. ที่เชื่อมโยงไปสู่ปรัชญาคิดเป็น และกระบวนการคิดการแก้ปัญหาที่เป็นระบบกระบวนการคิดเป็นที่ใช้ข้อมูลของการคิดอย่างน้อย 3 ประการ คือ ข้อมูลวิธีการตนเอง และสังคม สิ่งแวดล้อม

ให้ผู้เรียนได้มีการอภิปรายถกแถลงถึงประสบการณ์ในการคิดของตนเองที่ผ่านมาว่ามีการใช้กระบวนการคิดเป็นมากน้อยเพียงใดมีผลกระทบจากการคิดการตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างไร รวมถึงการใช้หลักคุณธรรมจริยธรรมบูรณาการเข้ากับกระบวนการคิดเป็นเพื่อปรับกระบวนการคิดเป็นที่ยั่งยืน

ให้ผู้เรียนได้ฝึกการเก็บข้อมูล การเลือกใช้ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสังเคราะห์ข้อมูล ในชุมชน และนำมาฝึกปฏิบัติการแก้ปัญหา ในลักษณะการคิดเป็นที่มีข้อมูลคุณธรรมจริยธรรม บูรณาการด้วยเหมือนการคิดที่ยั่งยืน

ให้มีการสรุปรายงานการคิดแก้ปัญหาด้วยกระบวนการคิดเป็น เพื่อจัดทำเป็นร่องรอยในแฟ้มผลงาน

5. การวิจัยอย่างง่าย

จัดให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้า เอกสารที่เกี่ยวข้อง การใช้เทคโนโลยีเพื่อสืบค้นข้อมูลฝึกทักษะการสังเกตและค้นหาปัญหาที่พบในชีวิตประจำวัน / ในการประกอบอาชีพ / ในสาระที่เรียนการตั้งคำถาม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน / ผู้รู้ การคาดเดาคำตอบอย่างมีเหตุผล การฝึกปฏิบัติการเขียนโครงการวิจัยตามหลักการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การสร้างเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอย่างง่าย ๆ ที่เหมาะสมกับข้อมูล การนำเสนอข้อมูล การสรุปข้อมูลและเขียนรายงานผลตามหลักการการเผยแพร่ข้อค้นพบด้วยวิธีการหลากหลาย

6 ทักษะการเรียนรู้ และศักยภาพหลักของพื้นที่ในการพัฒนาอาชีพ

จัดให้ผู้เรียนทั้งรายบุคคล/กลุ่มได้ศึกษา สำรวจ วิเคราะห์ ประยุกต์ทักษะการเรียนรู้ และพื้นฐานศักยภาพหลักแต่ละพื้นที่ ที่มีความแตกต่าง และมีความต้องการท้องถิ่นที่ไม่เหมือนกัน ในการเพิ่มขีดความสามารถที่เกี่ยวกับการพัฒนาการประกอบอาชีพในกลุ่มอาชีพใหม่ คือ ด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ความคิดสร้างสรรค์ การบริหารจัดการและการบริการ เพื่อสร้างอาชีพ และรายได้ อย่างมั่นคง และยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง

การวัดและประเมินผล

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ใช้การประเมินจากสภาพจริงของผู้เรียนที่แสดงออกเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมาย และวางแผนการเรียนรู้ รวมทั้งทักษะพื้นฐานและเทคนิคในการเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนปัจจัยที่ทำให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จ

2. การใช้แหล่งเรียนรู้

ผลงานจากการศึกษาสำรวจ และการนำไปใช้ประโยชน์

3. การจัดการความรู้

ประเมินจากสภาพจริงโดย การสังเกต ความสนใจ การแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วม การให้ความร่วมมือในกลุ่มปฏิบัติการ ผลงาน/ชิ้นงานจากการรวมกลุ่มปฏิบัติการ ใช้วิธีการประเมินแบบมีส่วนร่วมระหว่างครูผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันประเมินค่าความสามารถ ความสำเร็จกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ และระบุข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข ส่วนที่ทำได้ดีแล้วก็พัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

4. การคิดเป็น

ประเมินจากการเก็บรวบรวมข้อมูล การคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจแก้ปัญหาจากข้อมูลตามข้อเท็จจริง ประเมินจากการใช้ข้อมูลที่เหมาะสม สอดคล้อง เพียงพอ น่าเชื่อถือ ประเมินจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม และการอภิปรายถกแถลง และความพอใจในการแก้ปัญหาด้วยวิธีคิดเป็นอย่างยั่งยืน

5. การวิจัยอย่างง่าย

ประเมินจากสภาพจริงโดย การสังเกต ความสนใจ การมีส่วนร่วม ความร่วมมือจากผลงาน / ชิ้นงานที่มอบหมายให้ฝึกปฏิบัติ ในระหว่างเรียน และการสอบปลายภาคเรียน

6 ทักษะการเรียนรู้ และศักยภาพหลักของพื้นที่ในการพัฒนาอาชีพ

ประเมินจากสภาพจริงโดย ความสนใจ การมีส่วนร่วม ความร่วมมือ จากผลงาน / ชิ้นงานที่มอบหมายให้ฝึกปฏิบัติ ในระหว่างเรียนและการสอบปลายภาคเรียน

รายละเอียดคำอธิบายรายวิชา
ทร31001 ทักษะการเรียนรู้จำนวน 5 หน่วยกิต
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ

1. สามารถประมวลความรู้ ทำงานบนฐานข้อมูล และมีความชำนาญในการอ่าน ฟังจดบันทึก เป็นสารสนเทศอย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว
2. สามารถวางแผนและใช้แหล่งเรียนรู้ได้อย่างคล่องแคล่วจนเป็นลักษณะนิสัย
3. สามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ นำไปสร้างสรรค์สังคมอุดมปัญญา
4. ความสามารถในการฝึกทักษะการคิดเป็นที่ซับซ้อนเชื่อมโยงกับคุณธรรม จริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาคิดเป็นและสามารถระบุถึงปัญหาอุปสรรคการพัฒนากระบวนการคิดเป็น และการแก้ไข
5. สามารถวางแผนการวิจัย ดำเนินการตามแบบแผนอย่างถูกต้อง
6. สามารถวางแผนประยุกต์ใช้ทักษะการเรียนรู้ และศักยภาพหลักของพื้นที่เป็นเครื่องมือในการเพิ่มศักยภาพ และขีดความสามารถในการแข่งขันใน 5 กลุ่มอาชีพใหม่

ที่	หัวเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวน (ชั่วโมง)
1	การเรียนรู้ด้วยตนเอง	1. อธิบายความหมาย ความสำคัญ และกระบวนการของการเรียนรู้ด้วยตนเอง	1. ความหมาย ความสำคัญและกระบวนการของการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4
		2. ปฏิบัติการฝึกทักษะพื้นฐานทางการศึกษาหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหา และเทคนิคในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ และการวางแผนการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง	2. ทักษะพื้นฐานทางการศึกษาหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหาและเทคนิคในการเรียนรู้ด้วยตนเองรวมทั้งการวางแผนการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง	12
		3. ฝึกปฏิบัติทักษะการพูด และการทำแผนผังความคิด	3. ทักษะการพูด และการทำแผนผังความคิด	8
		4. อธิบายปัจจัย ที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบความสำเร็จ	4. ปัจจัย ที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบความสำเร็จ	10

ที่	หัวข้อเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวน (ชั่วโมง)
2	การใช้ แหล่งเรียนรู้	1. อธิบายความหมาย ความสำคัญ ประเภทแหล่งเรียนรู้ การใช้ ห้องสมุดและ แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่สำคัญ รวมทั้งการใช้ อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ ของตนเอง	1. ความหมาย ความสำคัญ ประเภท แหล่งเรียนรู้ เข้าถึงสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่สำคัญ รวมทั้ง การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ของ ตนเอง	10
		2. บ่งชี้ข้อดีข้อเสียของแหล่ง เรียนรู้	2. ข้อควรคำนึงในการศึกษาเรียนรู้กับ แหล่งข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งนวัตกรรม และเทคโนโลยี	24
3	การจัดการ ความรู้	3. ปฏิบัติการเรียนรู้กับแหล่ง เรียนรู้ต่างๆ ได้เหมาะสม		
		1. อธิบายความหมาย ความสำคัญ หลักการ กระบวนการจัดการ ความรู้ การรวมกลุ่มเพื่อต่อ ยอดความรู้ การพัฒนาขอบข่าย ความรู้ของกลุ่ม การจัดทำ สารสนเทศเผยแพร่ความรู้	1. ความหมาย ความสำคัญ หลักการ กระบวนการจัดการความรู้ การ รวมกลุ่มเพื่อต่อยอดความรู้ การ พัฒนาขอบข่ายความรู้ของกลุ่ม การ จัดทำสารสนเทศเผยแพร่ความรู้	10
		2. ปฏิบัติการด้านทักษะ กระบวนการจัดการความรู้ด้วย ตนเองและด้วยการรวมกลุ่ม ปฏิบัติการ	2. ทักษะกระบวนการจัดการความรู้ด้วย ตนเองและด้วยการรวมกลุ่ม ปฏิบัติการ	12
		3. สร้างองค์ความรู้ของกลุ่ม จัดทำ สารสนเทศองค์ความรู้ในการ พัฒนาตนเอง ครอบครัว	3. สร้างองค์ความรู้ของกลุ่ม จัดทำ สารสนเทศองค์ความรู้ในการพัฒนา ตนเอง ครอบครัว	12
4	การคิดเป็น	1. อธิบายความหมาย ความสำคัญ ของการคิดเป็น	1. ความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษา ผู้ใหญ่/ การศึกษานอกระบบที่ เชื่อมโยงมาสู่ปรัชญา คิดเป็น	3
			2. ความหมาย ความสำคัญของการคิด เป็น	3
		2. รวบรวมและวิเคราะห์สภาพ ปัญหา ของตนเอง ครอบครัว	3. การรวบรวมและวิเคราะห์สภาพ ปัญหา ของตนเอง ครอบครัว ชุมชน	8

ที่	หัวข้อ	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวน (ชั่วโมง)
		ชุมชน และคิดวิเคราะห์ โดยใช้ข้อมูลด้านตนเอง ด้านวิชาการ และด้านสังคม สิ่งแวดล้อม	และคิดวิเคราะห์ โดยใช้ข้อมูลด้านตนเอง ด้านวิชาการ และด้านสังคม สิ่งแวดล้อม	
		3. กำหนดแนวทางทางเลือกที่หลากหลายในการแก้ปัญหา อย่างมีเหตุผล มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความสุขการ ประยุกต์ใช้อย่างมีเหตุผล เหมาะสมกับตนเอง ครอบครัว และชุมชน/สังคม	4. กระบวนการและเทคนิคการเก็บ ข้อมูลการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลทั้ง 3 ประการ ของบุคคล ครอบครัว และชุมชน เพื่อ ประกอบการคิด การตัดสินใจ	10
			5. การกำหนดแนวทางทางเลือกที่หลากหลายในการแก้ปัญหามี เหตุผล มีคุณธรรม จริยธรรม และมี ความสุขอย่างยั่งยืนการประยุกต์ใช้ อย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับตนเอง ครอบครัว และชุมชน/สังคม	10
5	การวิจัย อย่างง่าย	1. อธิบายความหมาย ความสำคัญ การวิจัยอย่างง่ายกระบวนการ และขั้นตอนของการดำเนินงาน	1. ความหมาย ความสำคัญการวิจัยอย่าง ง่ายกระบวนการและขั้นตอนของการ ดำเนินงาน	3
		2. อธิบาย และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับ สถิติง่ายๆ เพื่อการวิจัย	2. สถิติง่าย ๆ เพื่อการวิจัย	5
		3. สร้างเครื่องมือการวิจัยอย่าง ง่ายๆ	3. การสร้างเครื่องมือการวิจัย	8
		4. ปฏิบัติการเขียนโครงการวิจัย อย่างง่ายๆ และมีทักษะการวิจัย ในอาชีพ การเขียนรายงานวิจัย การนำเสนอและเผยแพร่ งานวิจัย	4. การเขียนโครงการวิจัยอย่างง่าย ๆ	8
			5. ทักษะการวิจัยในอาชีพ การเขียน รายงานวิจัย การนำเสนอและเผยแพร่ งานวิจัย	10

ที่	หัวข้อเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวน (ชั่วโมง)
6	ทักษะการเรียนรู้และ ศักยภาพ หลักของ พื้นที่ในการ พัฒนา อาชีพ	1. อธิบายความหมาย ความสำคัญ ของทักษะการเรียนรู้ และ ศักยภาพหลักของพื้นที่ ที่ แตกต่างกัน 2. ยกตัวอย่างเกี่ยวกับศักยภาพ หลักของพื้นที่หลัก ที่แตกต่าง กัน 3. สามารถบอกหรือยกตัวอย่าง เกี่ยวกับศักยภาพหลักของพื้นที่ ของตนเอง 4. ยกตัวอย่างอาชีพที่ใช้หลักการ พื้นฐานของศักยภาพหลักใน การประกอบอาชีพในกลุ่ม อาชีพใหม่เช่น กลุ่มอาชีพด้าน เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ความคิด สร้างสรรค์ การบริหารจัดการ และการบริการ	1. ความหมาย ความสำคัญ ของศักยภาพ หลักของพื้นที่ 2. กลุ่มอาชีพใหม่ 5 ด้าน และศักยภาพ หลักของพื้นที่ 5 ประการ <u>กลุ่มอาชีพใหม่</u> 1. กลุ่มอาชีพด้านเกษตรกรรม 2. กลุ่มอาชีพด้านอุตสาหกรรม 3. กลุ่มอาชีพด้านพาณิชยกรรม 4. กลุ่มอาชีพด้านความคิด สร้างสรรค์ 5. กลุ่มอาชีพด้านการบริหารจัดการ และการบริการ <u>ศักยภาพหลักของพื้นที่</u> 1. ศักยภาพของ ทรัพยากรธรรมชาติ ในแต่ละพื้นที่ 2. ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะ ภูมิอากาศ 3. ศักยภาพของภูมิประเทศ และ ทำเลที่ตั้งของแต่ละพื้นที่ 4. ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่ 5. ศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ ในแต่ละพื้นที่ 3. ตัวอย่างการวิเคราะห์ศักยภาพหลัก ของพื้นที่ ทั้ง 5 ประการในกลุ่มอาชีพ ใหม่ ด้านการเกษตรกรรม อุตสาหกรรมพาณิชยกรรมความคิด สร้างสรรค์บริหารจัดการ และการ บริการ	2 2 10 16

ภาคผนวก

นิยามศัพท์

เจตคติ หมายถึง สภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคลอันเป็นผลทำให้เกิด มีท่าทีหรือมีความคิดเห็น รู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบ หรือไม่ชอบ เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย

ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถสูงสุดที่เป็นไปได้ของบุคคล สัตว์ สิ่งของนั้นๆ ได้รับการบำรุงส่งเสริม อย่างเต็มที่ และถูกต้องทั้งทางกายและทางจิต

ผังมโนทัศน์ หมายถึง ภาพที่ปรากฏภายในใจของแต่ละคน แม้จะมองไม่เห็นแต่ต้องไม่ได้ แต่ทุกคนก็ทราบดีว่าภายในใจของคนมีภาพต่าง ๆ ปรากฏอยู่ เช่น ภาพของต้นไม้ ภูเขา ท้องนา ความอดยาก ความสนุกสนาน

คำอธิบายรายวิชา หมายถึง ข้อมูลรายละเอียดของแต่ละรายวิชา ประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ เวลาเรียน รหัสวิชา ชื่อวิชา จำนวนหน่วยกิต ระดับการศึกษา เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทาง ที่ผู้สอนใช้ในการวางแผน และออกแบบการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ หมายถึง องค์ความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะสำคัญรวมไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนต้องรู้และปฏิบัติได้

การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่บุคคลริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ความต้องการ และความถนัด มีเป้าหมาย รู้จักแสวงหาแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ เลือกวิธีการเรียนรู้ จนถึงประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเอง โดยจะดำเนินการ ด้วยตนเองหรือร่วมมือช่วยเหลือกับผู้อื่นหรือไม่ก็ได้

การใช้แหล่งเรียนรู้ หมายถึง การที่บุคคลเห็นความสำคัญและรู้จักใช้แหล่งเรียนรู้ประกอบการเรียนรู้

การจัดการความรู้ หมายถึง การรวบรวม สร้าง จัดระเบียบ แลกเปลี่ยนและประยุกต์ใช้ความรู้ของบุคคล ชุมชน

คิดเป็น หมายถึง การแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาโดยใช้ข้อมูลตนเอง สังคม และวิชาการอย่างเป็นกระบวนการเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ

การวิจัยอย่างง่าย หมายถึง การวิจัยของบุคคลที่ทำการวิจัยเล็ก ๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนางานและการแก้ปัญหาของตนหรือชุมชน

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายอภิชาติ	จิระวุฒิ	เลขาธิการ กศน.
นายวิมล	จำนงบุตร	รองเลขาธิการ กศน.
ดร.ชัยยศ	อัมสุวรรณ์	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการพัฒนาหลักสูตร
ดร.ทองอยู่	แก้วไทรสะ	ที่ปรึกษาด้านพัฒนาหลักสูตร
นางพรทิพย์	กลัรบ	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน

คณะผู้ยกร่าง

นายกิตติเกษม	ใจชื่อ	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ
นางอัคราภรณ์	ไคว์คชาภรณ์	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ
นางศิริพรรณ	สายหงษ์	ข้าราชการบำนาญ
นายสมชาย	จิตริตนอัสวี	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
นางสาวสุวิษา	อินหนองฉาง	กศน. อำเภอสันกำแพง จ. เชียงใหม่
นายกัญจน์โชติ	สหพัฒนสมบัติ	กศน. อำเภอบางปะกง จ. ฉะเชิงเทรา
นางสาวมนต์สุดา	เกรียงไกร	กศน. อำเภอป่าโมก จ. อ่างทอง
ดร.รุ่งอรุณ	ไสยโสภณ	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน

คณะผู้บรรณาธิการ

ดร.ทองอยู่	แก้วไทรสะ	ที่ปรึกษา
นางสาวสุภรณ์	ปรีชาอนันต์	ข้าราชการบำนาญ
นางศิริพรรณ	สายหงษ์	ข้าราชการบำนาญ
นางพิชญภา	ปิติวรา	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
ดร.รุ่งอรุณ	ไสยโสภณ	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน

คณะทำงาน

นางศุภฤ	ศรีวัฒนาโรทัย	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
นางพรทิพย์	เจียมทอง	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
นางสาวผณินทร์	แซ่อิง	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
นางสาวสมถวิล	ศรีจันทร์วิโรจน์	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
ดร.รุ่งอรุณ	ไสยโสภณ	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
นางสาวชาลิณี	ธรรมธิยา	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน

ผู้รับผิดชอบ

ดร.รุ่งอรุณ	ไสยโสภณ	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน

คณะผู้พัฒนาและปรับปรุง ครั้งที่ 2

ที่ปรึกษา

1. นายประเสริฐ	บุญเรือง	เลขาธิการ กศน.
2. ดร.ชัยยศ	อัมสุวรรณ์	รองเลขาธิการ กศน.
3. นายวัชรินทร์	จำปี	รองเลขาธิการ กศน.
4. นางวาทินี	จันทร์โอกุล	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน
5. นางชุลีพร	ผาตินินนาท	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเผยแพร่ทางการศึกษา
6. นางอัญชลี	ธรรมวิสิกุล	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์
7. นางศุทธิณี	งามเขตต์	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน

ผู้พัฒนาและปรับปรุง ครั้งที่ 2

1. ดร.ทองอยู่	แก้วไทรฮะ	ที่ปรึกษา กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
2. ดร.รุ่งอรุณ	ไสยโสภณ	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาการเรียนการสอน
3. นายสมชาย	จิตร์ตันอัสวี	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
4. นางสาววรรณพร	ปัทมานนท์	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
5. นางสาวชาลิณี	ธรรมธิยา	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน

คณะทำงาน

1. นางสาวชัยญลักษณ์ ศรีจันทร์วิโรฒ	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
2. นางสาวเขวรัตน์ คำตรง	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
3. นายกิตติพงศ์ จันทวงศ์	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
4. นางสาวกรวรรณ กวีวงศ์พิพัฒน์	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน